
Fotoshoot voor lijfsbehoud

‘Binnen een paar dagen nadat ik had vernomen dat ik borstkanker had, kreeg ik te horen dat het een borstamputatie zou worden. Bijna meteen schoot door mijn hoofd: ik wil foto’s van hoe ik er nu uitzie als herinnering voor later.’ Aan het woord is Evelien. Ze ging op internet op zoek naar iemand die haar kon helpen bij deze wens en nog geen twee weken later stond ze voor de camera van fotograaf Ton C. Kroon. Kroon is gespecialiseerd in preoperatieve fotografie, of zoals hij het zelf noemt: fotoshoots voor lijfsbehoud. Een gesprek met de mensen achter dit initiatief.

Foto's: Ton C. Kroon



Een fotoshoot voor lijfsbehoud, wat moet ik me daarbij voorstellen?

Ton Kroon: ‘Ik maak al ruim twintig jaar esthetische naaktportretten. Dat wil zeggen: portretten van mensen die hun lichaam willen laten vastleggen. Geen modellen, maar gewone mensen zoals jij en ik. Vaak zijn het vrouwen die een mooie foto willen als cadeau voor hun partner. Maar bijvoorbeeld ook sporters die hun gespierde lijf willen laten vastleggen. Of koppels die hun relatie bekronen met een stijlvol portret van hen samen. Inmiddels hangt mijn werk in heel wat Nederlandse en Belgische slaapkamers aan de muur.

De laatste jaren kreeg ik steeds vaker aanvragen van vrouwen met een minder vrolijke reden. Zij hadden net de diagnose borstkanker gekregen en wilden foto’s van zichzelf laten maken voorafgaand aan de operatie om een beeld van hun nog ongeschonden lijf te behouden. Hierbij komen heel andere aspecten kijken dan bij de shoots die mensen alleen voor de “fun” komen doen. Ik heb daarom een aparte website opgezet voor deze “fotoshoots voor lijfsbehoud”, zodat ik deze vrouwen direct kan aanspreken op hun behoefte. Omdat er vaak haast bij is, werk ik voor

deze shoots samen met een tweede fotograaf, Rozemarijn Raaijmakers. Zij kan inspringen als mijn agenda vol is. Zo kunnen we – figuurlijk dan, in dit geval – altijd snel opereren.’

Wie zijn de fotografen achter deze shoots? En waarom kies je hiervoor?

Ton: ‘Ik weet wat het woord “kanker” met je kan doen. Ineens staat je hele leven op z’n kop. Het lichaam waar je zo vanzelfsprekend op kon bouwen, is ineens onbetrouwbaar geworden. Je wordt verraden door je eigen lijf, zo voelt het. En om beter te kunnen worden, moet je in jezelf laten snijden. Heel overrompend allemaal. Het overkwam mij ook toen ik in 1995 lymfeklierkanker kreeg. Ik begrijp dus waar deze vrouwen staan op dit moeilijke moment in hun leven. Dat helpt enorm en het motiveert mij ook om dit te doen. Ook op technisch vlak is het uitdagend. Niet zelden maken we de foto’s in de laatste 48 uur voor de operatie. Het moet dus in één keer goed.’

Rozemarijn Raaijmakers: ‘Ik ben niet alleen fotograaf, ik heb ook een achtergrond als operatieassistent. Ik weet dus wat onze klanten in het ziekenhuis meemaken. Ik ken de operaties die ze ondergaan. Voor de



Cindy: 'Deze fotoshoot heeft mij geholpen in het proces van acceptatie en verwerking.'

duidelijkheid: wij willen bij deze fotosessies geen verlengstuk zijn van de medische wereld. De fotoshoot is juist eerder een rustpunt in die hectische medische mallemlen waarin iemand terecht is gekomen. Het gaat ook helemaal niet per se alleen over de kanker en de zorgen, maar ook over de gewone en de leuke dingen in het leven. Je hebt echt een stuk menselijk contact met je cliënt. En dat mis ik in de operatiekamer wel eens.'

Ik zou denken: je hebt wel wat anders aan je hoofd dan een fotosessie als je net weet dat je kanker hebt.

Ton: 'Kijk, en daaraan zie je meteen al dat zoiets niet voor iedereen hetzelfde werkt. Wat bij jou niet zou opkomen, is voor een ander een heel logische gedachte. Wij weten inmiddels uit ervaring dat zo'n fotoshoot heel waardevol kan zijn voor vrouwen in deze situatie. De hoofdreden dat vrouwen dit willen, is vaak dat ze hun lichaam mooi en respectvol willen laten vastleggen voordat ze geopereerd worden. Sommigen zien het louter als een document om later op terug te kunnen kijken. Anderen willen als het ware het hele proces vastleggen, om grip te krijgen op alles wat er ineens in hun leven gebeurt. Of om heel bewust afscheid te nemen van hun borst(en).'

Evelien, de vrouw uit het begin van dit verhaal, zegt daarover: 'Het is een herinnering aan iets waarvan je afscheid moet nemen. Zonder foto's is het later heel lastig om je te herinneren hoe het was. En: van een dierbaar persoon van wie je afscheid hebt moeten nemen heb je vaak wel een foto, waarom dan niet van een dierbaar stukje van jezelf? Als ik de foto's nu bekijk, voelt het als een mooie herinnering.'

Iets vergelijkbaars vertelt Cindy op de site van Fotoshoot voor lijfsbehoud. Zij onderging een dubbele mastectomie, nadat bij haar



de *BRCA2*-genmutatie was vastgesteld. Cindy: 'Ik moest onder ogen zien wat er ging gebeuren: ik ging rouwen. Ik ging door alle fases heen en bij rouwen hoort ook afscheid nemen. Ik had al wel nagedacht over een manier om mijn afscheidsmoment concreet te maken, een soort van uitvaartceremonie voor m'n borsten. Een fotoshoot is een mooie nagedachtenis en een moment waarop ik heel bewust kon stilstaan bij het feit dat ik mijn borsten moest gaan missen.'

Is zo'n fotosessie dan ook heel beladen?

Ton: 'Natuurlijk vloeit er wel eens een traantje. Tijdens de shoot zijn vrouwen zich er heel erg van bewust dat dit het laatste document wordt waarop ze nog "compleet" zijn. Maar ik zie ook vaak heel strijdbare vrouwen, die vol goede moed het proces ingaan. En daar komt bij: het is ook prettig om even een dag uit het medische gebeuren te zijn en alle aandacht te krijgen. Achteraf hoor ik dan: "Het was heerlijk om even in de watten te worden gelegd, om opgemaakt te worden door een visagiste, te poseren. Ik voelde me echt speciaal." Dat is iets wat ze van tevoren meestal niet hadden bedacht.'

Ik zie op jullie site dat je ook kunt kiezen voor een sensuele of erotische fotoshoot. Is dat niet een beetje vreemd onder de gegeven omstandigheden?

Ton: 'Laat ik eerst dit zeggen: veel mensen denken bij erotiek tegenwoordig meteen aan de excessen die het nieuws halen: me too, porno, misbruik. Maar voor 99% van de mensen is erotiek gewoon iets moois en leuks dat bij het leven hoort. En hoe iemand dat beleeft is heel persoonlijk. Wat voor de één volstrekt normaal is, ervaart een ander als vreemd. Als ik iets geleerd heb in mijn vak is het dat in principe niets vreemd is, zolang het binnen de kaders van de wet blijft natuurlijk.'

Dan nog de vraag: wat is de plaats van erotiek als je borstkanker hebt? Met het amputeren van een borst haal je meer weg dan alleen een stuk weefsel en nare risico's. Je snijdt ook in de ziel van een vrouw én in haar seksualiteit. Haar borsten bepalen een deel van haar seksuele beleving. Het is dus helemaal niet vreemd dat tijdens een fotoshoot ook dat erotische aspect aan bod kan komen. De meeste vrouwen kiezen dan ook voor de meest uitgebreide shoot, waarin ook ruimte is voor een meer sensueel tintje. We plannen dan ook extra tijd en maken meer foto's. Overigens: visagiste en fotograaf dragen weliswaar ideeën aan, maar we zorgen er altijd voor dat het model zich helemaal vrij kan voelen om nee te zeggen. Dus als iemand van tevoren denkt van alles te willen, maar ze bedenkt zich tijdens de shoot: geen enkel probleem. Overigens is het vaak eerder andersom: bij veel vrouwen groeit het zelfvertrouwen naarmate de shoot vordert en dan durven en willen ze ineens veel meer dan ze voor mogelijk hadden gehouden.'

Vinden vrouwen het moeilijk om de foto's achteraf terug te zien?

Ton: 'Dat wisselt sterk. De één bekijkt ze meteen, voor een ander is dat te confronterend. Sommigen stellen dat moment lang uit, soms maanden. Wat ik wel vaak terughoor, is dat veel vrouwen het een heel fijn idee vinden dat de foto's er zijn, ook al hebben ze nog geen behoefte om ernaar te kijken. Het voelt als een soort vangnet, een verzekering dat die foto's er nog zijn.'

Uit het relaas van Evelien: 'Toen ik hoorde dat ik een borstampuatie moest ondergaan, vond ik dat vreselijk. Het leek me een verschrikkelijk idee dat er een borst verwijderd zou worden en ik vroeg me af of ik me ooit nog vrouwelijk zou voelen met één borst. Maar toen ik de foto's voor de eerste keer zag werd ik me er meteen bewust van dat ik veel meer ben dan alleen mijn linkerborst. Dat wat Ton op de foto's heeft vast weten te leggen, is wie ik ben: kwetsbaar én krachtig, zó mooi. Ik ben dan ook heel erg blij dat ik die fotoshoot gedaan heb. Het is een herinnering die ik koester en die me trots maakt op wie ik was en nog steeds ben. Dat wat ik uitstraal op de foto's is namelijk niet verloren gegaan doordat ik kanker heb gehad. Ik zou dan ook vrouwen die in dezelfde situatie terecht komen als ik toen zat, willen aanraden om een fotoshoot te overwegen. Ook al zit je in een rollercoaster zodra je de diagnose kanker krijgt. Ook al twijfel je en ook al denk je dat je die foto's niet meteen wilt zien. Maar dan heb je ze in elk geval wel. Voor later, voor jezelf. Achteraf kan het niet meer.'

Hoe kunnen vrouwen jullie vinden?

Ton: 'We maken voor dit type fotoshoots niet echt reclame. Dat voelt wat ongepast. Toch willen we natuurlijk wel dat vrouwen ons kunnen vinden. Daarom hebben we onder meer contact gezocht met mammacareteams in de regio. Zij ondersteunen ons initiatief van harte en kunnen vrouwen naar ons doorverwijzen. Het zou mooi zijn als ook anderen dat zouden doen. Dus: schuif dit artikel gerust onder de deur door bij de mammacareverpleegkundige in je eigen ziekenhuis. Hoe meer vrouwen we kunnen helpen, hoe beter. Want Evelien heeft gelijk: achteraf kan het niet meer.'



De foto's bij dit artikel zijn foto's van klanten van Ton C. Kroon Fotografie, maar niet allemaal van vrouwen met borstkanker. Dit om de privacy van patiënten te beschermen en om verkeerde conclusies bij herkenning te voorkomen. Meer info: www.fotoshootvoorlijfsbehoud.nl.